

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק
כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל
בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חיים סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

האשה
החשובה ורודפת
צדקה וחסד
מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

י"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

גליון מס' 749

מסכת פסחים ק"א - ק"ז ♦ תרומות ח' - ב' - ח' ח'

בס"ד, כ"ה תשרי תשע"ד

השבוע בגליון

- ♦ רב נחמן בר יצחק, ממסדרי התלמוד
- ♦ מנהגי ליל שימורים
- ♦ אי נעילת הדלת
- ♦ לצאת לקראת אליהו הנביא

- ♦ "בורא מאורי האש" על נורת חשמל
- ♦ להוכיח שחשמל הוא אש
- ♦ הפסק הזכוכית
- ♦ "המליצה הצחה אשר לא מצאנו כמוה בש"ס"

דבר העורך

זכרונות

בחורי החמד שבים אל הישיבות לחצי שנה רצופה של לימוד התורה הקדושה, כדי לקיים את העולם. לכבודם נפרסם מכתב מרתק שקיבלנו לפני שנים אחדות מקורא נאמן, יהודי מבוגר הפורס בשורות קצרות, בשפה עשירה ובתיאור עסיסי, את חייו של בן ישיבה באותם הימים, ואת פעלו הבלתי נדלה של הגה"ק רבי מאיר שפירא זצ"ל למען עמלי התורה.

שלום רב!

הנני מתכבד לשלוח סיפור על חיי בחור ישיבה בפולין דאז.

בעת שקראתי את הסיפור המרגש "בחזקת אריה", על תקופת לימודו של הגאון רבי אריה לוי זצ"ל בישיבת וואלאזין, עלו בזכרוני מסכת חיי בחורי ישיבה בפולין לפני החורבן הגדול ובתוכם אני.

למדתי בישיבת "מתיבתא" בוורשא, בה לא היתה פנימיה, את ארוחות הצהרים בימים ראשון עד חמישי בשבוע היתה הנהלת הישיבה דואגת להעמיד לרשותנו, אך לשאר הארוחות - הבוקר והערב, יום שישי ולסעודות השבת היינו צריכים לדאוג בעצמנו.

זוכר אני את השבת הראשונה בישיבה. בליל שבת קודש התפללתי ב"שטיבל" המפורסם דאז של חסידי גור בוורשא, ברחוב בלבקי 19. בגמר התפילה נעמדו בחורי הישיבה ליד דלת היציאה

דף קג/ב אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר "בורא מאורי האש" על נורת חשמל

בעת עריכת ההבדלה במוצאי שבת אנו מברכים על האש, לפי שבמוצאי שבת העניק הקב"ה תבונה לאדם הראשון לשפשף ולהכות שתי אבני אש זו בזו ולהפיק מהן אש. בגמרתנו מבואר, כי מצווה מן המובחר להדליק אבוקה בעלת שתי פתילות, בה יש מיני צבעים וגוונים של האש, כנוסח הברכה "מאורי האש" (ראה מגן אברהם סי' רצ"ח ס"ק ד').

במהלך השנים התפתח דיון מעניין לגבי השימוש בנורת חשמל כנר הבדלה. בעבר עסקנו בשימוש בנורת חשמל לגבי נר נשמה, נר שבת, נרות לבית הכנסת ובדיקת חמץ (ראה מאורות הדף היומי יבמות קכב א, כתובות קג/א, נזיר לב/ב ושבת לא/ב), ובמאמרנו זה, נתוודע לסברות ולטעמים יחודיים להבדלה, כאשר הדיון הוא אם נורת החשמל ראויה לקיום מצווה זו, ואף אם אפשר לקיים בה את המצווה, האם היא מהודרת כאבוקה.

להוכיח שחשמל הוא אש: על הגאון רבי חיים עוזר גראדזינסקי זצ"ל (ראה אשל אברהם בקונטרס פירות גינוסר סי' ט"ז, ושו"ת כוכבי יצחק ח"א סי' י"א) מסופר, כי בירך ברכת מאורי האש על נורת חשמל דווקא, כדי להראות ולהוכיח שחשמל נחשב אש, ולפיכך אסור להדליקו בשבת קודש. אף הגאון הרוגאטשובי זצ"ל נהג כן (הובא בשו"ת הר צבי ח"ב סי' קי"ד ובשו"ת זכרון יעקב החדש סוף סי' י"ד), וכן הורה למעשה בשו"ת באר משה (ח"ו סי' ס"ו) שאפשר לברך על נר זה ללא פקפוק, כאשר אין נרות אחרים.

לגופו של נידון, השוללים לחלוטין את השימוש בנורת חשמל מציינים שני נימוקים.

הפסק הזכוכית: אור החשמל בוקע מבעד מעטה זכוכית. והנה, אף נר הבדלה רגיל אין להניח בתוך עששית (ביאור הלכה סימן רח"צ ד"ה או בתוך ועוד), מפני שלדעת פוסקים רבים (ארוחות חיים הלכות הבדלה אות י' וראב"ה בברכות סי' קמ"א ועוד) זו ברכה לבטלה, שכן, חכמים תקנו לברך על בריאת האור כשהוא גלוי, ללא כסוי, כמעשה ברייתו במוצאי שבת הראשון לבריאת העולם. נמצא, שנורת חשמל אינה ראויה כלל למצווה.

צעילוי נשמת

מרת **חיה רחל וינברג** ע"ה
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
נלב"ע כ"ט בתשרי תשמ"ב
תנצב"ה
הונצחה ע"י ידידנו
הר"ר **מנחם וינברג** ומשפ' שיחיו בני ברק

צעילוי נשמת

הר"ר **שמעון יסלזון** ז"ל
בן החבר שמואל ז"ל נלב"ע ה' מרחשון תשנ"ו
וזוגתו מרת **לינה קריינלה** ע"ה
בת ר' אריה פורכהיימר ז"ל
נלב"ע כ"ו בתשרי תשנ"ט **תנצב"ה**
הונצחו על ידי ילדיהם שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **נאוה בראל** ע"ה
ב"ר חיים ז"ל
נלב"ע ל' בתשרי תש"ס
תנצב"ה
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

מרת **שרה לויטס** ע"ה ב"ר שמואל ז"ל
נלב"ע ל' בתשרי **תנצב"ה**
הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

חשמל - אש? פוסקים אחרים שוללים את השימוש בנורת חשמל, לפי שאינה אש אלא מתכת מאירה, ולנר הבדלה הרי יש צורך באש, אש בלבד, כשם שאי אפשר לצאת ידי חובה בברכה על אבן בוהקת (שו"ת הר צבי שם ושו"ת מהרש"ג ח"ב סי' ק"ז).

עם זאת, גדולי ישראל הנזכרים, אשר עליהם מסופר כי השתמשו בנורת חשמל לברכת מאורי האש סברו, כי ראוייה היא לקיום המצווה, ואכן כך דעת רוב הפוסקים מצד עיקר הדין (עיי' חשמל לאור ההלכה של הגרש"א יודלביץ זצ"ל, פ"ג סי' ז', וראה באנציקלופדיה תלמודית כרך י"ח עמ' קפ"ב ואילך). אולם, המנהג הרווח הוא לברך על נרות בלבד, והפוסקים אף מטעמים כי אין בנמצא איזכור להוראה של מי מגדולי ישראל, שיש להשתמש בנורת חשמל, ואף אם נהגו כך, הרי זה להוראת שעה שנדרשה ביותר לתקופה, בה היו שטעו וסברו, כי אין איסור תורה להדליק חשמל בשבת קודש (שו"ת כוכבי יצחק ח"א סי' י"א).

בין הסיבות שנוקטים הפוסקים לכך שלכתחילה אין להשתמש בנורת חשמל, נמנית הסיבה שאור החשמל נעדר גוונים שונים של אור, ולפיכך אינו ראוי לברכת "מאורי האש", אשר כנזכר לעיל, "מאורי" מרמז על אורות וגוונים שונים מהן מורכבת האש (שו"ת בית ישראל סי' נ"ב; עיניים למשפט, ברכות נ"ג). זאת ועוד, בעל מגן אברהם (שם סק"ג) מביא בשם כתבי האריז"ל, כי יש עניין והידור להשתמש בנר שעווה דווקא, לנר הבדלה (שו"ת בית ישראל שם).

דף קה/ב א"ל אנא לא חכימאה אנא

"המליצה הצחה אשר לא מצאנו כמוה בש"ס"

גמרתנו מביאה, כי כאשר ביקש רב נחמן בר יצחק לבסס ולחזק פסק הלכה שהורה, אמר: "אנא, לא חכימאה אנא, ולא חוזאה אנא, ולא יחידאה אנא, אלא גמרנא וסדרנא אנא, וכן מורין בבי מדרשא כוותי". רבינו הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל קובע (אור שמח הל' שבת פרק כ"ט הל' י"ב): כי סגנון זה הוא "מליצה צחה אשר לא מצאנו כמוה בש"ס".

רב נחמן בר יצחק, ממסדרי התלמוד: היו שראו בדברי רב נחמן בר יצחק אות לכך שהיה ממסדרי התלמוד. רב נחמן בר יצחק, שנפטר בשנת ד'תרס"ו, לפני אלף ומאה שנים בדיוק, היה מתלמידי רבא, להבדיל מ'רב נחמן', הוא רב נחמן בר יעקב, שהיה מרבנותיו של רבא (עיי' תוספות גיטין לא/ב ד"ה אנא לא). רב נחמן בר יצחק היה אחד מראשי המסדרים את נוסח השמועות ודברי התורה שדוברו וסוכמו בישיבה, מהם התפתח במהלך הדורות - עד ימי רב אשי חותם התלמוד - התלמוד הבבלי. לכך התכוון רב נחמן בר יצחק באמרו, "גמרנא וסדרנא אנא".

אכן, במקומות אחדים בש"ס רב נחמן בר יצחק מדקדק בלשון השמועה, כגון, במסכת בבא קמא (ס/א), "מאן דתני ליבה לא משתבש, מאן דתני ניבא לא משתמש"; במסכת ביצה (לה/ב), "ומאן דתני משחירין לא משתבש", ובמקומות אחרים (-כגון, ערכין יא/ב, נדה מה/ב, שבת סו/ב) מצאנוהו מוסר סימנים לזכרון השמועות שנשנו במהלך הדורות (דורות הראשונים ח"ב, פרק ס').

ברם, עדיין לא נתחווירו כהוגן תחילת דבריו של רב נחמן בר יצחק, אשר טרח להבהיר כי "אינו 'חכים', 'חזזה', או 'יחיד'. לפיכך, היו שפירשו את דבריו באופן שונה ומהנה.

כדי ליהנות מן הדברים, עלינו לפרט בקצרה את הנידון ההלכתי שעל אודותיו נסובו דבריו. רב נחמן בר יצחק הורה הלכה, כי אדם שברשותו כוס יין אחד בלבד, יקדש עליו בליל שבת, אף על פי שקידוש של יום חשוב יותר. טעם הדבר, שמפני חביבות המצווה, אין נמנעים מלקיימה ולפיכך, בהגיע מצוות קידוש ליל שבת יש לקיימה.

על כך הוא נשאל: הן אדם העומד לסעוד לפני צאת השבת, וברשותו כוס יין אחד, נפסקה הלכה, כי לא יבדיל תחילה ואחר כך יסעד, מפני שכך נמצא שיברך ברכת המזון ללא כוס של ברכה, אלא תחילה יסעד ואחר כך יברך ברכת המזון ומיד יבדיל על אותו הכוס, ונמצא מרוויח את שתי המצוות. לכאורה, לפי סברתו של רב נחמן, שאין דוחים קיום מצווה, היה עליו להבדיל מיד?

על כך השיב רב נחמן בר יצחק, כי שונה הקידוש מן ההבדלה. לפי שהקידוש מקביל את פני שבת המלכה, ואילו בהבדלה נפרדים הימנה. לפיכך, את הקידוש יש להקדים ואילו את ההבדלה יש לאחור. עתה נפנה את מבטנו למחלוקת הנלמדת גם היא השבוע, על אודות יום טוב שחל במוצאי שבת. נחלקו אמוראים, אם יש להקדים קידוש של יום טוב להבדלה על צאת השבת, או להקדים ההבדלה לקידוש. מסיכום השיטות השונות עולה, כי רבי יהושע בן חנניה, שמואל, רבה ומרתא בשם רבי יהושע סוברים, כי הבדלה קודמת לקידוש. ואילו רב, לוי, רבנן ומר בריה דרבינא סוברים, כי קידוש קודם להבדלה.

אם נתור ברחבי התלמוד אודות החכמים האמורים נמצא כדלהלן:

רבי יהושע בן חנניה אמר לחכמי אתונה כי "**חכימא** דיהודאי אני" (בכורות ח/ב).

שמואל נודע כבקי באסטרולוגיה ובחכמת התכונה ונחשב **כחזזה** בכוכבים (ראה ברכות נח/ב).

רבה אמר על עצמו, "**אני יחיד** בנגעים אני יחיד באהלות" (בבא מציעא פו/א).

רב הוא זה שנאמר עליו, "**ריש סדרא** בבבל" (חולין קלז/ב).

של ה"שטיבל", כדי שיזמינו אותם לסעודת שבת. עד היום אני חש ומרגיש את הבושה וההשפלה שחלפו בי באותו מעמד.

יש לציין, שהחסידיים התמימים שהזמינו את בחורי הישיבה לסעודות שבת, עשו חסד רב עמו, והתכוונו להיטיב. ואכן, היהודי הטוב שהזמין אותי להתלוות אליו אמר לי בדרכו לביתו, שהוא מזמין אותי להתארח בביתו בכל שבת וחג, ובכך הוא חסך ממני אי-נעימות רבה הכרוכה בעמידה ליד הדלת מידי שבת בשבתו.

יהודי ורשא, שברובם היו מעוטי יכולת ועמלו קשה במסחר או במלאכה, באווירה בלתי אוהדת של האוכלוסייה הפולנית, עשו מעשי חסד וצדקה רבים.

זכורות לטוב המשפחות שביתן היה פתוח לרווחה כל השבת, ואיפשרו לבחורי ישיבה לשתות כוס תה חם. במיוחד, אני זוכר משפחה, אשר בחדר הכניסה לדירתה עמד דוד גדול עם מים חמים ולידו צלחת עם חתיכות סוכר. הדלת היתה פתוחה ובחורי ישיבה הרוו את צמאונם.

זכורה לטוב עקרת הבית. היא ידעה כנראה שב"מתיבתא" אין הבחורים מקבלים אוכל ביום שישי, והחיייתה את נפשי בהזמינה אותי לביתה לאכול מרק חם בכל יום שישי.

באשר לסידורי לינה, בנוסף לשינה על ספסלי הישיבה ובתי הכנסת, היה בוורשא סידור של לינה בחנויות כשומרי לילה.

הייתי בין ה"מאושרים" שזכו להשיג חנות להיות שומר לילה, וכך גם היה לי מקום ללון, וגם זכיתי לשכר זעום שאיפשר לי לקנות דברי אוכל לארוחות בוקר וערב. אולם, אליה וקוץ בה. נאלצתי להיות כלוא בחנות הבגדים והפרוות, משעת סגירת החנות בשעה שבע בערב עד למחרת בשעה שמונה בבוקר, מבלי יכולת לצאת החוצה. בעלי החנויות היו נועלים את הדלת מבחוץ! אולם, הגרוע מכל היה הפחד מפני הגנבים. רגש החרדה טיפס וזחל בכל עצמותי למשמע כל רחש קל. נער צעיר כמוני נאלץ להתמודד עם פחדים מגנבים ערמומיים ומשודדים אכזריים.

לא אחת, באמצע הלילה, בעל החנות עצמו בא ודפק על הדלת בחזקה, כדי לבדוק אם אני עומד על משמתי ומשמיע קולות להברחת הגנבים...

אני נזכר, את שקרה פעם אחת בליל שבת. חיכיתי ליד החנות כדי שבעליה יבוא ויכניס אותי לתוכה, אך הוא בושש לבוא. לבניין הישיבה כבר לא יכולתי להיכנס, כי בגלל השעה המאוחרת נעלו השערים ובשל השבת נמנעתי מלצלצל בפעמון ולהעיר את השומר. כל אותו לילה סובבתי ברחובות וורשא!

בקשר לכך אני רוצה להזכיר את הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל. בנוסף לכל פועלו למען היהדות בימי חייו הקצרים, הוא מסר את נפשו לבניית "ישיבת חכמי לובלין". הוא ראה את מצוקת בחורי הישיבות, את הביזיון של אכילת "טעג" -

לוי כונה בפי חז"ל: **"למידין לפני חכמים"**, על שם שהיה לומד לפני רבי (סנהדרין יז/ב).

מעתה, אמר רב נחמן בר יצחק: אין דעתי כאותם הסוברים, שהבדלה קודמת לקידוש, מפני שלדעתי מעשה זה מוכיח, כביכול, שחפצים להפטר מקדושת השבת, אלא תחילה יש לקדש ואחר כך להבדיל. מפני כך אני אף סובר, כי יש לאחר את ההבדלה עד לאחר הסעודה.

כה אמר איפוא רב נחמן בר יצחק: **"אנא לא חכימאה"**, איני סובר כרבי יהושע בן חנניה. **"ולא חוזאה אנא"**, וגם לא כשמואל. **"ולא יחידאה אנא"**, ואף לא כרבה, הסוברים כי יש להקדים הבדלה לקידוש. **"אלא גמרנא"**, אלא דעתי כדעת לוי שלמד לפני החכמים [גמרנא" מלשון לומד]. **"וסדרנא אנא"**, וכדעת רב הסדרן וכדעת רבנן, שהקידוש קודם להבדלה (אור שמח שם, ובספרים נוספים).

דף קט/ב ליל שמורים ליל המשומר ובא מן המזיקין

מנהגי ליל שימורים

ליל הסדר מכונה "ליל שימורים", על שם שבילילה זה ישראל שמורים.

ממי שמורים הם? על כך ועוד - במאמר שלפנינו.

בגמרתנו מבואר כי אף על פי שיש להיזהר משתיית כוסות במספר זוגי, כגון, שני כוסות, ארבעה כוסות וכן על זה הסדר, מפני המזיקים, אולם בליל הסדר אין לחשוש משתיית ארבעת הכוסות, מפני שלילה זה משומר. במסכת ראש השנה (יא/ב) נאמר עוד, כי יש הסוברים שבכינוי "ליל שימורים" נרמז, כי הוא לילה משומר מששת ימי בראשית (עיי' תוס' שם).

דברי חז"ל אלה מהווים בסיס למנהגים רבים שנתייטדו על סמך האמור, כי ליל הפסח הוא "ליל שימורים".

אכילת שומר: מנהג אחד מתייחס לעובדה הכללית שהלילה הוא "ליל שימורים": באורחות חיים (הלכות ליל פסח אות כ"ז) מובא בשם הרמב"ן, כי נהגו "במקצת מקומות" לאכול בליל הפסח תבשיל של ירק בשם 'שומר', כדי לרמז על היות לילה זה ליל שימורים. ירק זה, אגב, נזכר בתלמוד הירושלמי (כלאים כז/א).

שאר המנהגים נסמכים על פירושי חז"ל במהותו של ליל השימורים.

אי נעילת הדלת: מנהג עתיק קיים בישראל, שלא לנעול את הבית בליל פסח (ראה במנהגי הל' פסח אות ב). במקורות אחרים אף נזכר, להשאיר את הדלתות פתוחות ממש (מעשה רוקח עמוד י"ט, מובא בהגדה שלמה עמ' 194). במהרי"ל (עמוד קכ"ג, ומובא במג"א סו"י תפא) מובא, שלא לנעול את הדלת "ב' בריח חזק". מאידך כתבו הפוסקים, שבמקומות ששכחים גנבים אין לסמוך על הנס אלא יש לנעול את הבית (מג"א שם וחק יעקב סו"י ת"פ).

לצאת לקראת אליהו הנביא: מהו טעמו של המנהג? במהרי"ל נאמר שטעמו מפני שלילה זה משומר ובא מן המזיקין. ברם, ראשונים קדומים אחרים שהביאוהו נקטו אחרת: בדבריהם נזכר, שהשארית הדלתות פתוחות או בלתי נעולות היא מפני שהלילה משומר ובא מששת ימי בראשית כלומר נועד לגאולה... "בניסן עתידין ליגאל". מטרת פתיחת הדלתות היא, כדי ש"כשיבוא אליהו ימצא הפתח פתוח" ו"נצא לקראתו בלא עיכוב" (מעשה רוקח הנ"ל ובמנהגי שם). אכן, ראשונים אלו הדגישו, כי יש להימנע מלנעול את "החדרים שישנים שם", דבריהם אינם נסובים על החדרים בהם מונחים תכשיטים ושאר חפצים יקרי ערך, אלא על החדרים בהם ישנים, כדי שיהיו הנמים מזומנים לקום מיד לצאת לקראת אליהו הנביא ומשיח צדקנו.

מנהג זה של השארת הדלתות בלתי נעולות במשך הלילה יצר מנהג נוסף: "ויש אומרים", כותב הרמ"א (סו"י ת"פ), "שיש לומר שפוך חמתך כו' קודם 'לא לנו', ולפתח הפתח כדי לזכור שהוא ליל שימורים, ובזכות אמונה זו יבוא משיח וישפוך חמתו על הגוים, וכן נוהגים" (מקורו מהמנהגי הנ"ל, עיי' דרכי משה שם).

ברם, מה פשר מיקומה של הפתיחה דווקא בעת אמירת שפוך חמתך? אם המטרה היא לגלות על היות הלילה "ליל שימורים", היה מן הראוי להקדימה לתחילת הלילה - תחילת ליל הסדר!

על מדוכה זו ישבו החתם סופר וצ"ל (בהגהותיו שם) והבית הלוי וצ"ל (בחיידושי לתורה פרשת בא דף ח') וביארו, כי מיקומה קשור במישרין לדין 'זוגות' האמור לעיל. הזכרנו, שאף שבדרך כלל אין שותים מספר זוגי של כוסות, בליל הסדר אין מדקדקים בכך מפני שהלילה משומר מן המזיקים. לפיכך, כאשר מוזגים כוס רביעי, מתעוררת מיד השאלה, כיצד אפשר לשותות כוסות במספר זוגי? משום כך מראים שהלילה אין חוששים למזיקים, ופותחים את הדלת ומוכיחים, כי הלילה ליל שימורים, ואומרים 'שפוך חמתך' לשם התגרות במזיקים.

מנהגים נוספים נתייטדו בקהילות שונות על יסוד זה שהלילה שמור מן המזיקים.

הרמ"א (סו"י ת"פ) אומר, כי נהגו שלא להוסיף בקריאת שמע את הפסוקים והפרקים הנאמרים לשם שמירה, כי הלילה ליל שימורים מן המזיקים. בעל מחצית השקל (שם) מעיר, כי האומר מראה, כי אינו מאמין לדברי חז"ל.

ימים - ואת השינה על ספסלי עץ בישיבות או בחנויות. הוא לא נח ולא שקט, ונסע בכל רחבי העולם לקבץ כספים, עד שזכה לחנוך את בניין "ישיבת חכמי לובלין", בה היתה פנימייה שסיפקה את כל צרכיהם הגשמיים של בחורי הישיבה.

כמובן, איני יכול שלא להיזכר בהתרגשות הרבה שחלפה בקרב הציבור הדתי, שקיבל בהתלהבות עצומה את רעיון לימוד "הדף היומי". בכל הערים והעיירות בפולין למדו את הדף היומי, וזכורות לי היטב סעודות המצווה שנערכו בכל סיום מסכת, ובפרט בסיומו של כל הש"ס בפעם הראשונה.

גדול היה האיש. יהי זכרו ברוך.

מיכאל ק.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד ממנה מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 3446 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף קט/ב צריך לשקועיה בחרוסת משום קפא

להוציא מלבם

הטבלת המרור בחרוסת, נועדה לבטל את הארס שבמרור. הארס מוזק - והחרוסת מבטלת את השפעתו.

מדוע אם כן, לא תקנו כל השנה, שכאשר אוכלים עשבי מרור - יטבילוהו בחרוסת משום סכנה? השיב על כך תרומת הדשן: סכנת הנזק מן המרור קלושה היא ועל כן, לא היה צורך לתקן כל השנה. אבל בליל הסדר, כשאכילת המרור מצווה היא, חששו חז"ל אפילו לחשש רחוק. שכן, אילו אדם אחד בקצה העולם יסתכן באכילתו, יקומו המוני מקטרגים ויצביעו על המצוות כדבר המביא סכנה לאדם... חז"ל מנעו זאת, על ידי תקנתם! (לקט ישר או"ח חלק א' סי' קנ"ב).

דף קט/ב מצה על שום שנגאלו...

האכילה - מפני ציווי ה'

בנוסח הגדה של פסח אומרים "מצה זו שאנו אוכלים על שום מה". אין שואלים "על שום מה אנו אוכלים מצה"; שכן אנו עושים זאת מפני ציווי הקב"ה, שאלתנו היא רק האם יש גם טעם שנוכל לדעת אותו... (חיידושי מהר"ם לובלין, בשם חתנו).

דף קח/א קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף

רמז לקושי המזונות

בתורה נכתב היתר ביטול ביום טוב לצורך אוכל

צעילוי נשמת

מרת **קיילא בלוטנר** ע"ה

ב"ר דוד ז"ל

נלב"ע ר"ח חשוון תשע"ג

תנצב"ה

הונצחה ע"י

הר"ר **יצחק אייזיק בלוטנר** ומשפ' - בלגיה

נוהגים שלא לומר ברכת "מעין שבע" - "מגן אבות בדברו" - כליל פסח שחל בשבת, משום שהיא נקבעה מפני המזיקים, ובלילה זה אין חוששים מפניהם (משנ"ב סי' תפ"ז ס"ק ט', ובספר פסח שחל בשבת פרק ז' הערה ל"ט והערה מ' באורך רב כל המ"מ בזה).
בעל תרומת הדשן נהג שלא לטבול המצות במלח, הנועד לסתום פיות המקטרגים (תוס' בברכות מ/א בשם מדרש), ובליל פסח אין לחוש גם להם (לקט ישר דף 134).

נפש, בפסוקים העוסקים בשביעי של פסח.
- מדוע? שאל רבי הערשל מזידיצ'וב.
- לרמז, השיב, על שאמרו חז"ל קשים מזונותיו כקריעת ים סוף, שהיתה בשביעי של פסח... (אמירה יפה).

מיד מבינים מיד יודעים

מיד נכנסים לשבת כהלכה

מאורות ההלכה - שבת וחג מתוק ללמוד ולהבין מיד

סיכום של כל ספרי ההלכה האחרונים

ניסוח בהיר וקולח

מפתח עניינים מפורט. כ-3500 ערכים

ניתן להשיג בחנויות המובחרות | מאורות הדף היומי: 1700-500-151

לומדים בשלמות גמרא עם המשנה, נהנים מאותיות מאירות עיניים וצבע ייחודי להקלת הלימוד

חדש! - צבע ייחודי

מסכת יומא

עם תמונות צבעוניות של עבודת המקדש

הדפסה מהודרת של דפי הגמרא עם אותיות מאירות עיניים להקלת הלימוד

- מאורות ההלכה
- מאורות המשנה

חדש! - צבע ייחודי

מסכת שקלים

מהתלמוד הירושלמי עם ביאור מיוחד

הדפסה מהודרת של דפי הגמרא עם אותיות מאירות עיניים וביאור להקלת הלימוד

- מאורות ההלכה
- מאורות המשנה

להזמנת הגמרא: 1700-500-151